

Výběr článků

Mgr. Jindra Dlabová

Procvičujeme v praxi

Výběr článků

Procvičujeme v praxi

Obsah

1. Stojánek na Slabikář	4
2. Pozor na háčky, čárky a tečky při opisu a přepisu	6
3. Diktáty	8
4. Velké písmeno na začátku věty a tečka na konci věty	13
5. Malé cvičení z grafomotoriky I	15
6. Malé cvičení z grafomotoriky II	16
7. Skládáme slabiky a slova	17
8. Orientace v prostoru	20
9. Čtení s porozuměním	23

1. Stojánek na slabikář

Stojánek je výbornou pomůckou z několika důvodů.

Děti mají dostatek místa na lavici při opisování ze Slabikáře. Mohou si správně sednout, dobře držet tužku a naklonit sešit.

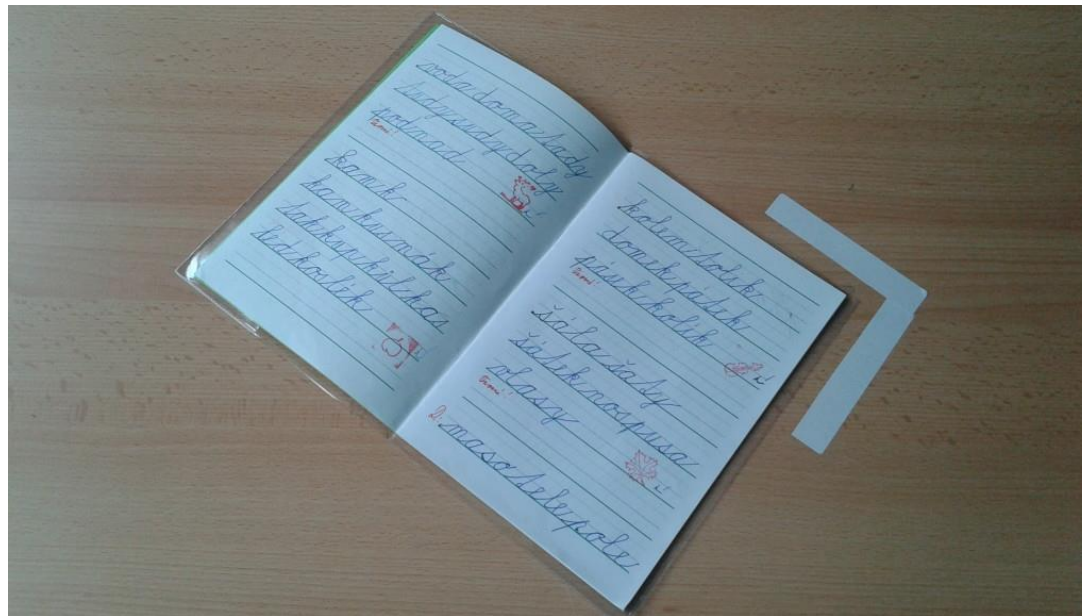
Slouží také při čtení (děti lépe vidí na text ve Slabikáři)

Správně nakloněný sešit

Praváci mají nakloněný sešit pravým horním rohem nahoru. **Leváci levým horním rohem nahoru.**

Jestliže má dítě se sklonem sešitu potíže, přilepíme na stůl lepicí pásku, kterou vyznačíme rohy pro položení sešitu ve správném náklonu.

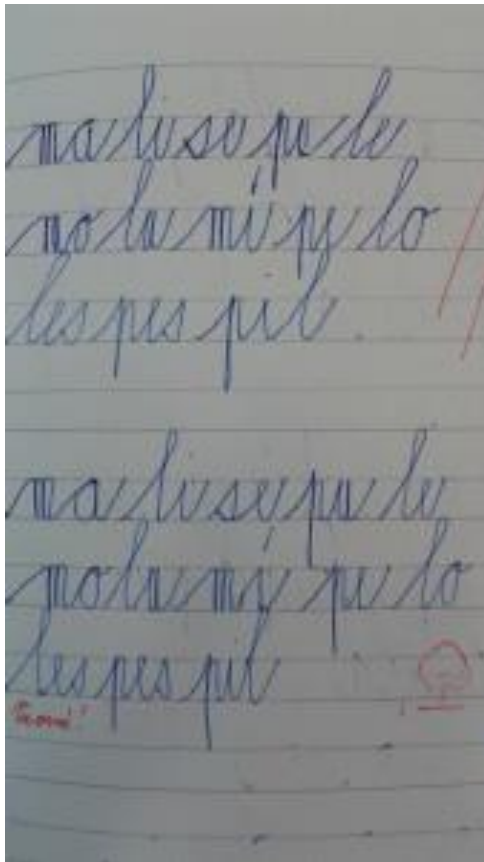
Měli bychom hlídat také správné sezení při psaní.

Pokud se chceme vyhnout zvýšené únavě, špatnému držení zad, vadám páteře, je důležité si všimnout, jak dítě sedí a jak drží psací náčiní.

Sezení a držení těla by mělo být pohodlné a zároveň stabilní.

2. Pozor na čárky, háčky, tečky při opisu a přepisu

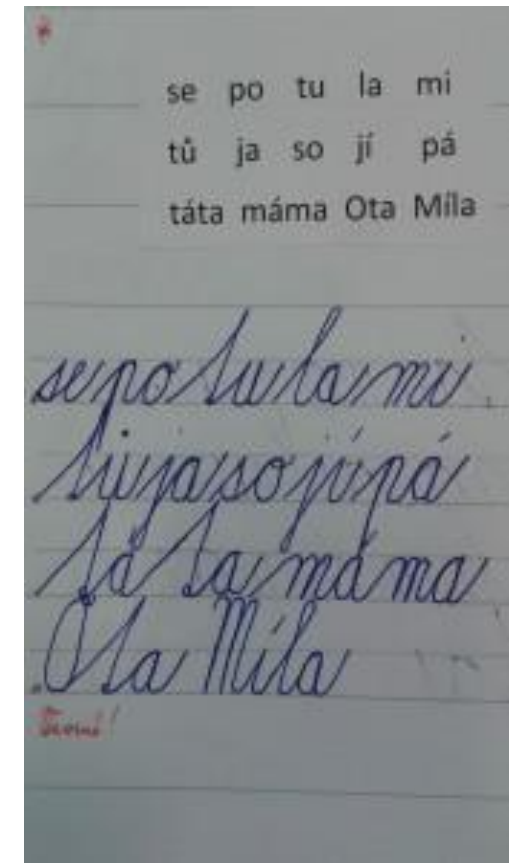
Jak nezapomenout při opisu a přepisu čárky, háčky, tečky.

Opis znamená, že dítě opisuje psacím písmem z psacího písma.

Přepis znamená, že dítě přepisuje psacím písmem z tiskacího písma.

Děti někdy vynechávají v textu čárky, háčky, tečky. Jak mohou postupovat při nápravě:

1. Žáci vyslovují dlouhé samohlásky a **výrazně přehánějí** : Máma vaří. Táta jede domů.
2. Děti si napíší například slovo **řádek** a říkají nahlas: „**Napíšeme háček nad ř a čárku nad á**“.
Tento postup dělají automaticky.
3. Děti píší slovo a hned si **počítají** počet znamének. Pokud tuto metodu udělají několikrát za sebou, stane se pro ně samozřejmostí.

přání ⇒

toto slovo má 3 znaménka (1 háček a 2 čárky)

v sešitě musí mít také 3 znaménka – **přepočítá si**

jáma ⇒

toto slovo má 2 znaménka (1 tečku a 1 čárku)

v sešitě musí mít také 2 znaménka – **přepočítá si**

3. Diktáty

Při procvičování postupovat metodicky od nejjednoduššího ke složitějšímu.

V 1. třídě učitel diktuje zpočátku písmenka → slabiky → jednoduchá slova → věty.

Musíme dodržovat tato pravidla:

1. Mluvit srozumitelně a nahlas
2. Vyslovovat pomalu
3. Natahovat dlouhou slabiku
4. Vždy dítěti řekneme všechny pravopisné jevy, které ještě nezná
5. Připomeneme velké písmeno na začátku věty a u jména
6. Připomeneme tečku na konci věty

Učitel vždy, když je dlouhá slabika přehání délku a tím děti na dlouhou slabiku upozorní. Dítě to v běžné řeči neslyší.

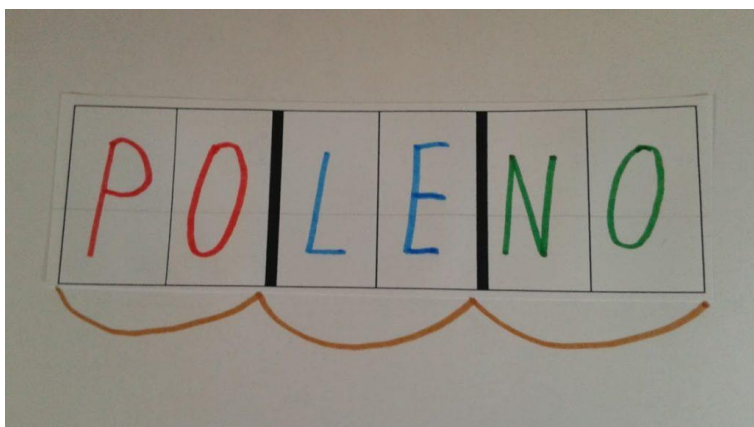
Základem celého diktátu je umět analýzu a syntézu slova – umět slovo rozložit na jednotlivá písmena a také složit.

To se děti učí od začátku školního roku.

Vyplňují mřížky:

1. **tužkou doplňují tiskací nebo psací písmena**
2. **skládají slovo z písmenek ze skládací abecedy**

Vždy vyznačí počet slabik obloučkem.

Tato cvičení by se měla provádět po celý rok. Je to nejdůležitější činnost, aby dítě dobře psalo a nevynechávalo písmenka.

Náměty na diktáty:

Písmena:

1. i í u e ú é i ů
2. e l m u l í m é
3. l m s i ú s l m
4. u p s l e m p i s

Slabiky:

5. mi mé mů me mí mu
6. le lí li lu lé lů
7. se sa sí sů su sá
8. pí pu pe pé pů
9. je jů jí jé ju ji
10. tu te tů pí li je mé

Slova:

11. lije píle malá tulí mete
12. tele láme milá táta máma

13. les jel pes můj pil nos
14. moje pata lepí topí lípa
15. den ten kos lék kam kus sen
16. mísa dary kára rána vůle vosa

Věty:

17. Ola a Ota jeli. Véna nese seno.
18. Vít pije. Ála jí. Ota solí.
19. Zima je tu. Iva jede. Zuza volá.
 - au -, – ou -;
20. auto jedou vezou louka auta lezou
21. Auta jedou. Mourek se toulá. Zina a Zita nesou zelí.
22. Sova houká. Saša se houpe. Alena se koupe.
23. Hela se myje. Hanu myje máma. Heda volá tátu.
24. Alice lepí. Cilka má copy. Čaj se pije.
25. Božena volá Báru. Bohouš píše úkol. Žeryk je pes. Žába kváká.
26. Mám rád mámu. Máma je milá. Má veselé oči.

27. Praha Pepík Pavel Ruda Petr Radek Růžena Róza
28. Chalupa stojí u lesa. Chybami se učíme. Moucha létá.
29. Gumou se gumuje. Gusta má lego.
30. Ferda a Franta vezou fíky. Filip fouká horký čaj.
31. Irena, Iva, Igor a Ivan jedou na výlet. Autobus vesele houká.
32. Eva Elena Emila Eda Ema Ela Emil
33. U domu je Eva. Eva hlídá malou Emu. U domu je také Igor a Emil.
34. Karel Petr Olina Alice Eva Hynek David Zuzana
35. Jan Jiří Jana Jonáš Jula Jiřina
36. Kam šel Karel? Katko, máš úkol? Kolik máš roků?
37. Dan má kamaráda Dušana. Hrají si spolu celý den. Jsou dobří přátelé.
38. Slunce teple hřeje. Louka kvete. Stromy se zelenají. Jaro je tu!
39. Žába kváká. Pes vrčí. Sova houká. Kráva bučí.
40. Kráva dává mléko. Kočka chytá myši. Pes střeží dům.
41. dě tě ně bě pě vě mě

děti tělo někam běží pět pěšina Věra věří měsíc
měla květen Běta umění oběd měří kotě laně

42. d' t' ň

lod' tuká laň dlaň hod' Broňa Soňa Vlád'a Vráťa

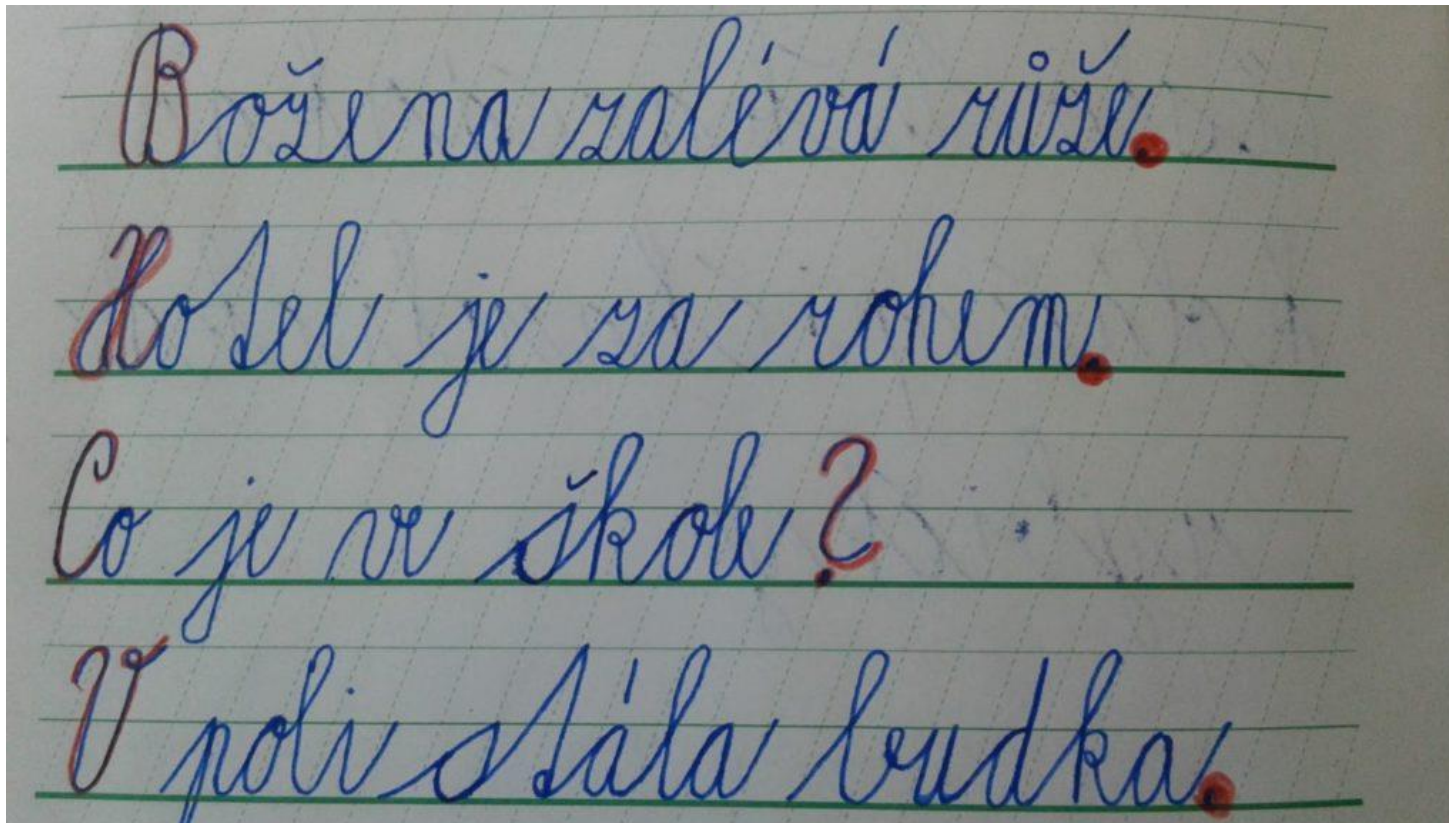
43. Maminka je milá a hodná. Slon má chobot. Matěj má malé štěně.

4. Velké písmeno na začátku věty a tečka na konci věty.

Děti učíme od první třídy, že na začátku věty píšeme velké písmeno a na konci věty tečku, otazník nebo vykřičník.

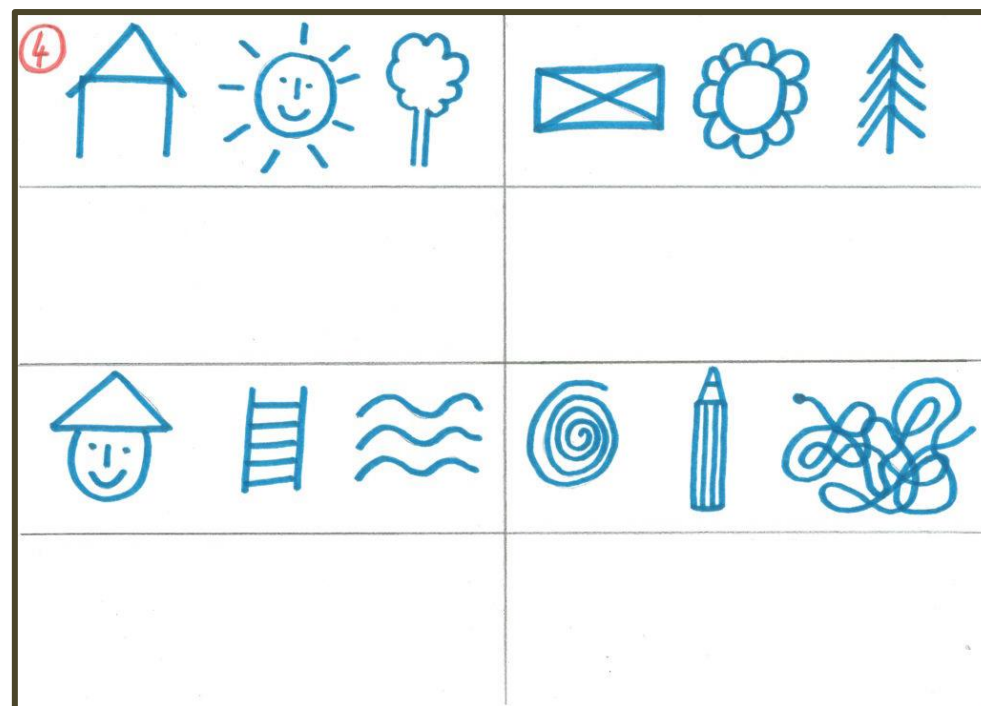
Jednou z možností, jak si toto pravidlo zapamatovat, je barevné zvýraznění:

- píšeme větu a hned ji komentujeme – na začátku je velké písmeno, na konci je tečka (otazník, vykřičník)
- hned barevně vyznačíme začátek věty – obtáhneme velké písmeno a konec věty – zvýrazníme tečku, otazník nebo vykřičník

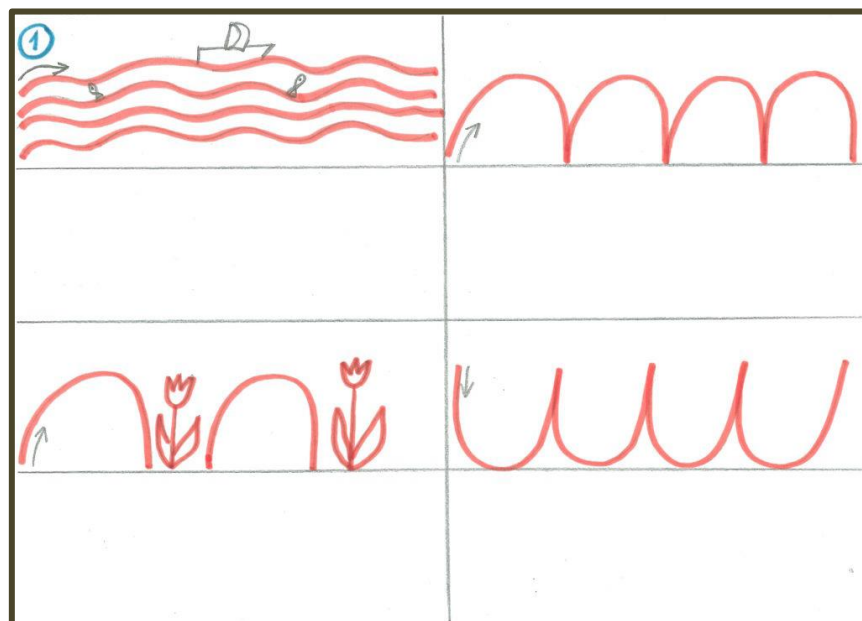
5. Malé cvičení z grafomotoriky I

1. Dítě překresluje cvik na řádek pod obrázek.
2. Můžete také obrázek překreslit na papír velikosti A4 a dítěti zpočátku vést ruku. [Stáhněte si zde.](#)

6. Malé cvičení z grafomotoriky II

1. Dítě překresluje cvik na řádek pod obrázek.
2. Můžete také obrázek překreslit na papír velikosti A4 a dítěti zpočátku vést ruku. [Stáhněte si zde.](#)

7. Skládáme slabiky a slova

Od prvních dnů se děti učí poznávat jednotlivá písmena.

Vyhledávají je ve své skládací abecedě a rovnají na lavici. Později skládáme slova a věty.

Proč je skládání důležité?

Například na to, abychom psali správně a bez chyb diktáty. Týká se to ovšem celého písemného projevu.

Pomůcek je mnoho, zmíním se o jedné, která je využívána ve školách již dlouhou dobu. Je to skládací abeceda s písmenky vystřiženými z kartonu.

1. začneme se skládáním probraných otevřených slabik – **ma, la, pa, sa**
2. slova dvouslabičná s otevřenou slabikou – **máma, táta, pole, sele, Ola**
3. přidáme slova jednoslabičná uzavřená – **pes, les, Tom, sel, pil, lil, sám**
4. trojslabičná slova – **topíme, létáte, solíme, umíte**
5. dále jsou na řadě slova dvouslabičná se zavřenou slabikou – **volám, salát, salám**
6. dvouslabičná slova se dvěma souhláskami na začátku – **plave, slovo, staví, vlasy**
7. jednoslabičná slova se skupinou souhlásek na začátku – **mrak, cvik, cvak**
8. slova s dvojhláskou au, ou – **mouka, palouk, koule, auto, pavouk**
9. víceslabičná slova – **jahoda, tulipán, hokejka**
10. slova se slabikotvorným r,l – **vrčí, mlží, vlci, slza, trvá, sedl, jedl, nesl**

Pokud budete mít zájem, můžete si stáhnout pexeso, které procvičí paměť dětí.

Využijete ho v prvních dvou měsících školního roku, kdy děti poznávají první písmena.

1. Můžete hrát klasicky – dítě hledá stejnou dvojici písmen: **A – A**, **Á – Á**, **M – M**,... (v tom případě vytiskněte 2x a přizpůsobte počet dvojic ke hře)
2. Těžším úkolem je najít k sobě dvojici velkého a malého tiskacího písmene: **A – a**, **Á – á**, **M – m**,...

[PEXESO 1. stránka](#)

[PEXESO 2. stránka](#)

Vytiskněte si ho na čtvrtku, rozstříhejte a na druhou stranu můžete otisknout nějaké razítko.

A	a	M	m
E	e	L	l
S	s	I	i

U	u	P	p
O	o	Á	á
Ú	ú	É	é

8. Orientace v prostoru

Jednoduché cvičení na pravolevou orientaci

V 1. třídě se u některých dětí setkávám s problémem rozlišovat, **kde je vpravo a kde je vlevo, pojmy nahoře a dole a s orientací v prostoru.**

Je to velmi důležité při jejich orientaci v sešitě, na stránce Živé abecedy nebo Slabikáře.

Ve třídě často říkám dětem:

„Čteme nahoře ve Slabikáři.“

„Čteme dole ve Slabikáři poslední větu.“

„Ukažte mi obrázek vlevo a řekněte mi, co na něm vidíte.“

„Vpravo nahoře máme napsané písmenko E, ukažte si ho.“

Ve Slabikáři bývají u každého cvičení nakreslené obrázky nebo znaky, které pomohou dětem snáze najít cvičení, které děláme.

Přesto je znalost pravolevé orientace důležitá.

Ve třídě procvičujeme orientaci v prostoru hrou.

⇒ Co je ve třídě vepředu, vzadu, nahoře, dole, vlevo vpravo.

⇒ Co je před tabulí, za stolkem, vedle židle, mezi lavicemi.

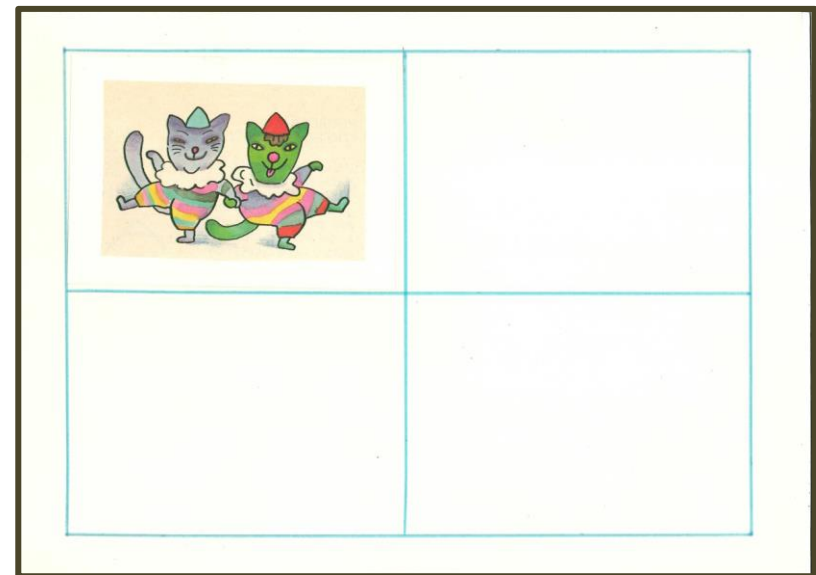
⇒ Zvedni levou ruku, pravou nohu, dotkni se levou rukou pravého kolene, pravou rukou levého ucha

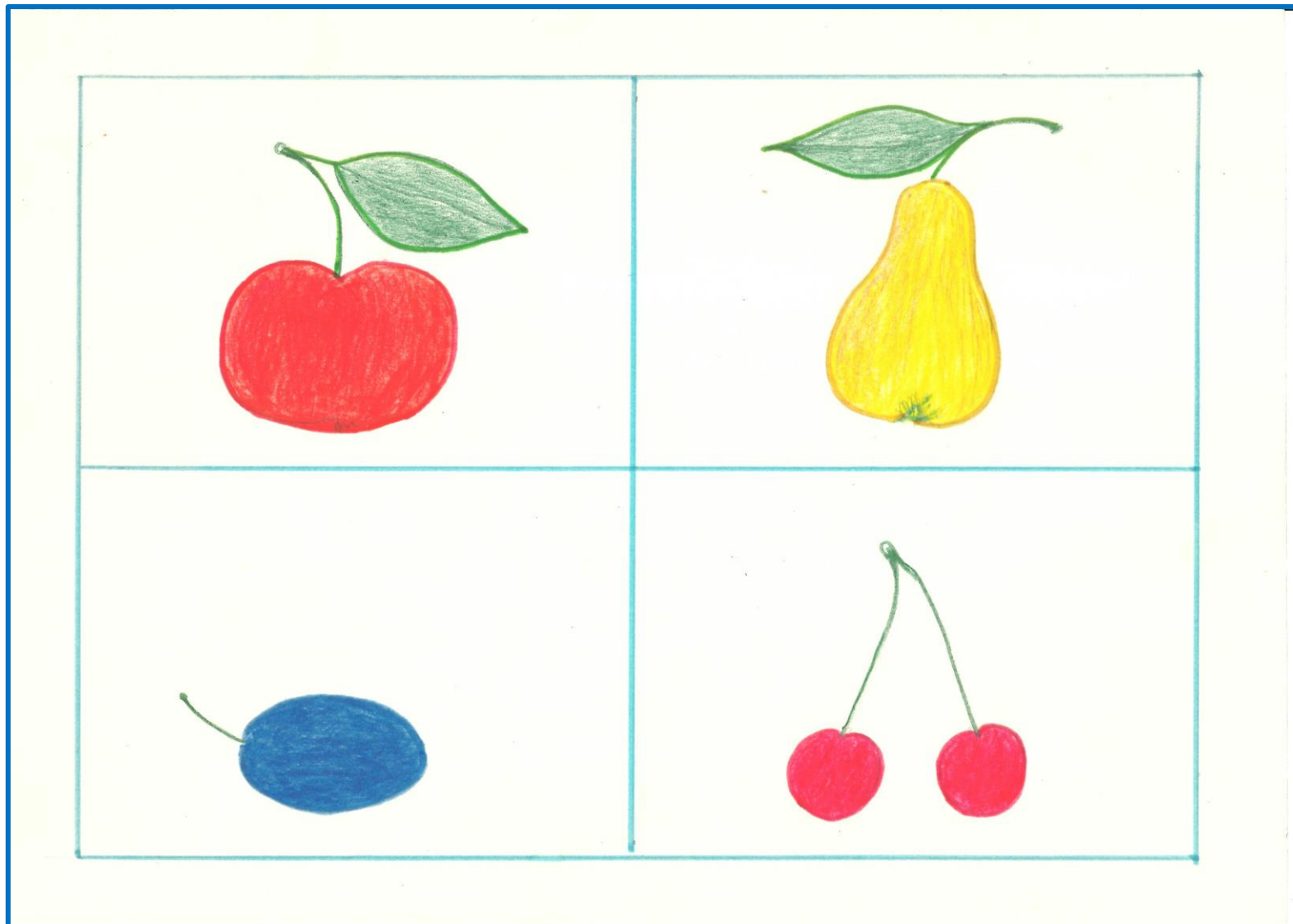
⇒ Máme čtvrtku rozdělenou na 4 díly. Vystříhněte jakýkoliv obrázek z časopisu a dítě posouvá obrázek na místo.

♥ **Polož obrázek vlevo nahoru, polož obrázek vpravo dolů.**

♥ **Vy obrázek položíte na místo a ptáte se:**

“ Kde leží obrázek?”

9. Čtení s porozuměním

Již v 1. třídě se děti učí správně porozumět textu, který čtou.

Zpočátku to je povídání o tom, co jsme přečetli.

Ve Slabikáři plníme různé úkoly. Správné slovo nebo větu přiřazujeme ke správnému obrázku, spojujeme dvě části věty, které k sobě patří apod.

Některé děti se při čtení nedokáží soustředit na obsah čteného textu.

Samotné čtení je zaměstnává tak, že nevnímají, o čem četly.

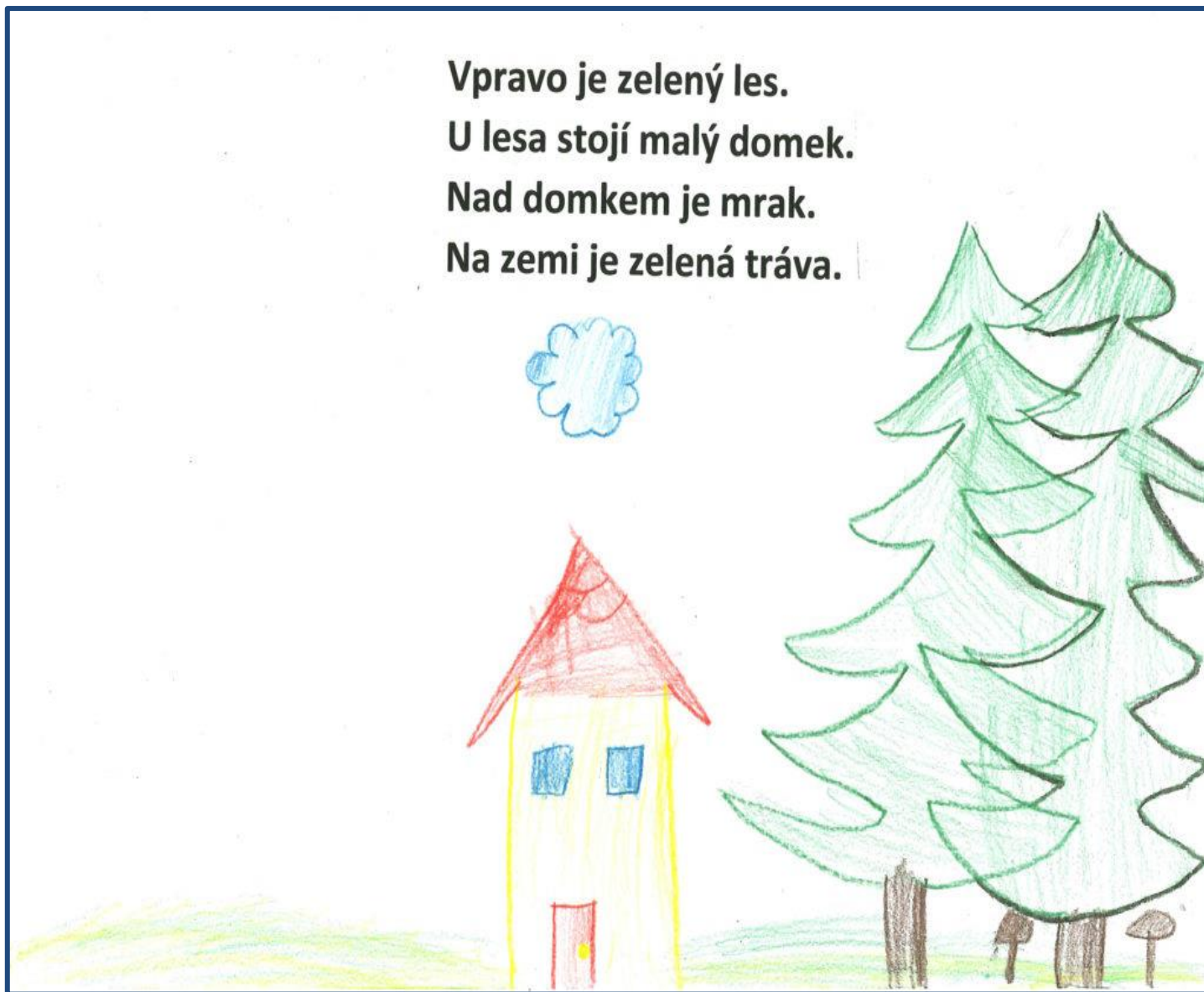
Čtení s porozuměním rozvíjíme s dětmi při práci s textem.

Tady je několik námětů na procvičování:

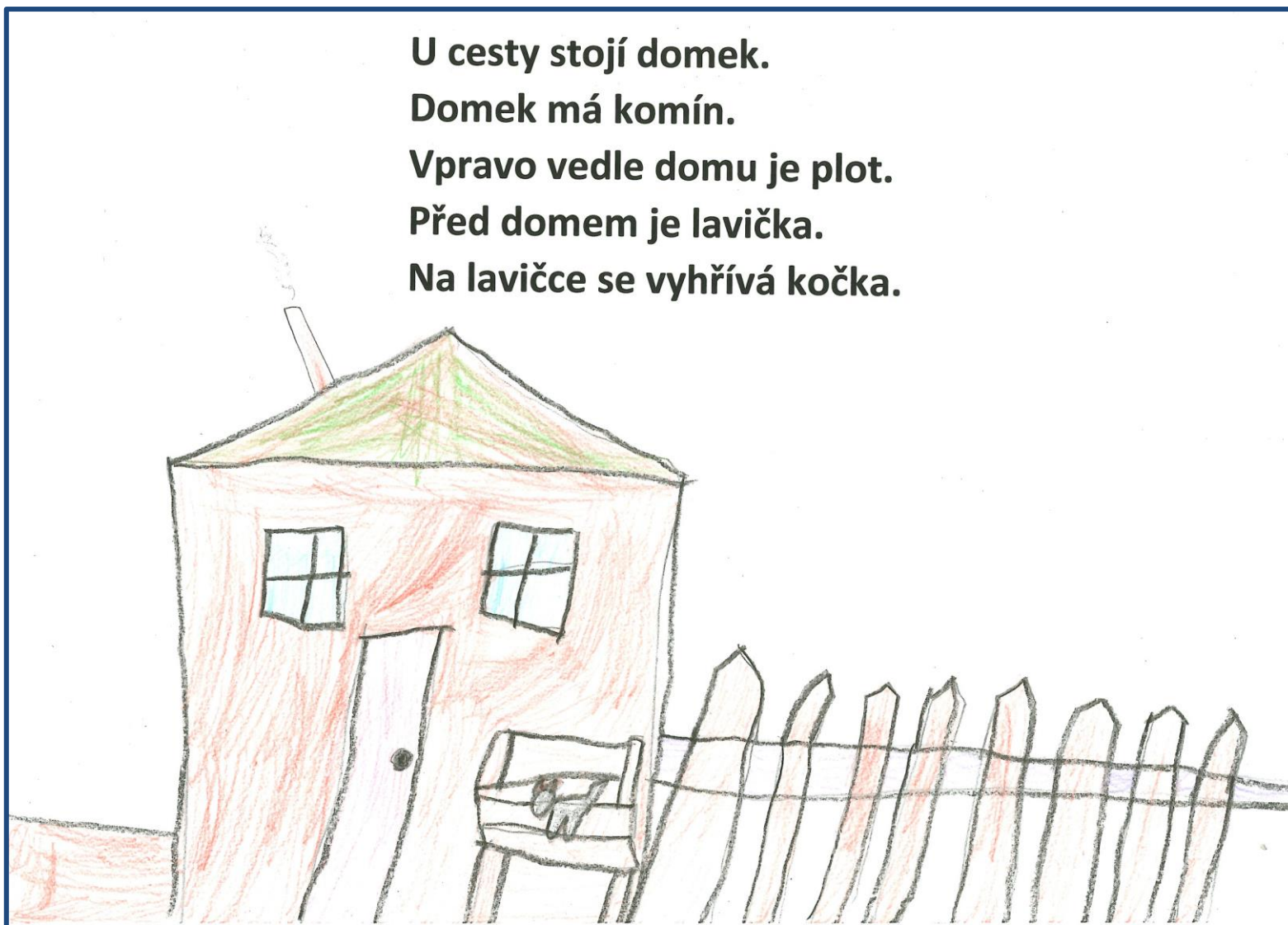
**Namaluj zelenou louku.
Na louce kvetou květiny.
Nad loukou létají motýli.
Jeden motýl je žlutý.
Druhý je celý bílý s černými
tečkami.**

Vpravo je zelený les.
U lesa stojí malý domek.
Nad domkem je mrak.
Na zemi je zelená tráva.

**U cesty stojí domek.
Domek má komín.
Vpravo vedle domu je plot.
Před domem je lavička.
Na lavičce se vyhřívá kočka.**

**U rybníka si hrají Kryštof a Páťa.
Postavili sněhuláka.
Sněhulák má černý klobouk.
V ruce má koště.
Místo knoflíků má uhlíky.
Domaluj sněhulákovi obličej.**

